

Devletle ne işim olur deme; gelir seni bulur. Eskiden kapına dayanırdı; şimdi ayağına çağırıyor gitmezsen suyunu elektriğini keseceğini bildiriyor.

“Gel yoksa suyunu keseriz” mealinden bir uyarı alıp Su Kanalizasyon İdaresi’ne gittim. Numara alıp beklemeye başladım.

Çalışanlardan biri heyecanla karşısında oturan müşterinin sorununu çözmeye çalışıyor. Zayıf bir adam.

Yanında kadın bir çalışan var; anlaşılın yeni. Neredeyse her şeyi zayıf adama yaptırıyor. Adam da hevesle yardımcı oluyor.

İkisinin yanında olguncana bir kadın oturuyor. Rahat biri. İşleri yavaş yavaş yapıyor. Bir müşterinin işi bittikten sonra ağır ağır uzun uzun masasını topluyor. Parmağında çok taşlı bir yüzük var. “İşini biliyor demek ki” diye düşünüyorum.

Bir saat kırkbeş dakika kadar bekledikten sonra sıram geliyor. Zayıf adam iş yoğunluğu ve yorgunluktan biraz asabi hale gelmiş. Yeni çalışanın eli ayağına dolaşmaya başlamış.

Beni rahat olan çalışan çağırıyor. Evrakları uzatıp durumu anlatıyorum. Düzenli olduğumdan sorunsuz ilerliyor. Bir ara cep telefonumun bir yere yazılması gerekiyor. İşte o an şaşırıp kalıyorum ama şaşkınlığımı belli etmiyorum. Kadın çalışan bana “sen” diye hitap ediyor.

Benim bildiğim “sen” demen ya samimiyetindedir ya da kendini üstün görmendedir. Kadın çalışanın ikinci tekil kullanırkenki sesinin tonunu, vurguları, yüz ve beden hareketleri ne samimiyetin sıcaklığını ne de buyurganlığı taşıyor. Sanki bir internet sitesinde “Cep telefonunu girmek için buraya tıkla” yazılarındaki lakaytlık var.

İyi niyetimi koruyup “kim bilir,” diyorum içimden, “belki ‘siz’ dediğinde karşılaştığı tavırlara karşı geliştirilmiş bir kalkandır.”

Ne olursa olsun sen demek o kadar kolay olmamalı; yoksa eşe dosta ne kalır? Müşteri

ilişkileriyle eş dost ilişkilerini ayırt edilemez kılan dilsel “gelişmeler” kültürel gerilemedir. Yaşamın maddi koşulları müşteri ilişkilerinin laubalileşmesine olanak tanımayacağına göre fiilen, olan dostluk ilişkilerine olur. İçin için resmileşir.

Neredeyse her alanda olduğu gibi düşünme ve kültürde de geriye götüren gelişmelere neden olan teslimiyetin hissedilir biçimde baskın olduğu bir dönemde «Aklın Kuşku Hali» adlı kitabımı yayıma hazırlıyoruz.

Kitapta ikinci tekili yoğun biçimde kullanıyorum.

İkinci tekil bir de “kimse” yerine belirsiz kişi için de kullanılır. “Şemsiyen yoksa yağmurda ıslanırsın” ifadesi özel olarak konuşulan muhattaba gönderme yapmak yerine şemsiyesi olmayan kimsenin yağmurda ıslanacağı anlamına gelir. Kitapta kullandığım ikinci tekil bu bağlamda anlaşılabilir; ama daha spesifik bir nedeni var.

Birinci tekili kendi tecrübelerimi ve görüşlerimi aktarmak için; birinci çoğulu dilde kullanımı yerleşik olduğu durumlarda alternatifleri rahatsız edici oluyorsa; ikinci tekili ise herkesin iç gözlemle kendi başına ulaştığı olguları dile getirmek için kullandım.

O IŞIK

Ben yoksam, biliyorum, ben sende yokuz..

Sen yoksan, biliyorum, sen bende yokuz..

Ve de gözlerimizde bir o ışık.. ki..

O yoksa, biliyorum, biz bizde yokuz.

Özdemir Asaf

Bunca ince eleyip sık dokuduktan sonra biri bir şeyi, toplu olarak yapıldığında nasıl sonuç vereceğini umursamadan, o an başarı getirdiği ya da kolaylık sağladığı için yaptığında kendimi garip hissediyorum.

“Sen” demenin zorluđu

İşte bu garibin düşünme konusundaki acizane birikimini aktardığı «Aklın Kuşku Hali» yakında çıkıyor. “Okumalısın ve olabildiğince çok okunmasını sağlamalısın” diye düşünüyorum.